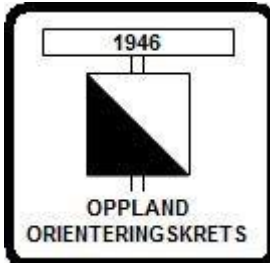

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Naturvernforbundet
i Oppland

NORGES Jeger- OG FISKEFORBUND

Lillehammer, 8. desember - 2017

Oppland fylkeskommune
Regionalenheten
Postboks 988
2626 Lillehammer

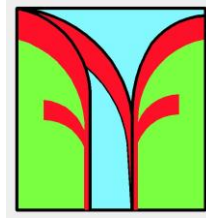
Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag – høringsinnspill

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Oppland har gjort seg kjent med varsel om offentlig ettersyn av Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag og vil ta opp følgende momenter i planarbeidet:

Organisasjonene i FNF Opplands primære syn etter å ha fulgt planbehandlingen tett gjennom deltakelse i planens prosjektgruppe, er at vi mener administrasjonens forslag til plandokument med handlingsprogram og dokument for kunnskapsgrunnlag gir et godt utgangspunkt for planarbeidet.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 40049819
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Vår oppfordring til den politiske behandlingen er at disse forslagene er de som i hovedsak vedtas.

Når det gjelder administrasjonens følgende forslag til masseuttak i Gudbrandsdalslågen, mener vi at det er akseptabelt at disse utredes videre:

- Masseuttak ved Fåvang bru, alternativ a.
- Masseuttak ved Risøya/Kvitfjell til jordforbedring
- Masseuttak i Gudbrandsdalslågen som del av flomsikringsplan for Otta sentrum

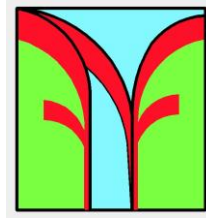
Vi mener at det er en forutsetning at nødvendige vurderinger av konsekvenser for naturmiljø, friluftsliv og samfunnsnytte gjennomføres. Utover disse masseuttakene fraråder vi at masseuttak i Gudbrandsdalslågen ellers gjennomføres. Vi mener plandokumentene med hydraulisk modell også fraråder ytterligere slike masseuttak. Konsekvenser for naturmiljø vurderes til å kunne være meget negative og samfunnsnyten i tiltakene ser ut til å være lav.

Det er også viktig at tiltak som gir negative konsekvenser for verneområdene Fåvang naturreservat, Trettenstrykene fuglefredningsområde og Lågendeltaet naturreservat- og fuglefredningsområde ikke blir planlagt. Flommarkene og våtmarksområdene langs Gudbrandsdalslågen har over lang tid vært utsatt for forringende og irreversible inngrep, ikke minst gjennom vegutbygginger de siste årene. Det er derfor viktig å ta vare på naturverdiene innenfor verneområdene i planområdet.

Utover dette mener vi at tiltak som masselagringsdammer i sidevassdrag er en riktig strategi, men at det av hensyn til konsekvenser for fiskebestander ved mulig tilslamming fra masseuttak bør skje etter separate driftsplaner for hver enkelt masseavlagringsdam. Nivået av masseoppfylling i dammene må være førende for tidspunktet for uttak, mens eventuelle næringsmessige behov for lokal masse ikke bør være styrende. Dette pga. en fare for høy hyppighet i slike uttak med mulig tilslamming.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 40049819
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Det er ellers sentralt at planarbeidet må ha en helhetlig fokus på flomdemping; dette må også inkludere fordrøyning av vann i myr og skog i dalsider. Konsekvenser av inngrep, hogst og restaurering av natur må utredes videre i planarbeidet.

Vi mener også at Uni Research sin håndbok om tiltak til forbedring av fysisk miljøtilstand i bekker og elver er relevant i planarbeidet - https://uni.no/media/manual_upload/Uni_Milj%C3%B8_Tiltaksh%C3%A5ndboken_2017_9_29_1836.pdf Her presenteres kunnskapsstatus internasjonalt og en rekke aktuelle utprøvde metoder. Også ivaretagelse av gjenværende miljøkvaliteter er inkludert, et viktig skritt dersom miljømål i vassdrag skal nås.

Medvirkning:

Vi mener at en bred medvirkning er avgjørende og ber om at natur- og friluftslivsorganisasjonene i FNF Oppland representeres i planarbeidet gjennom en fortsettelse av deltakelsen i planens prosjektgruppe.

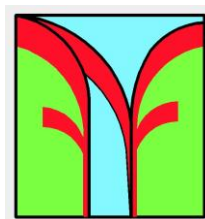
Vi vil også videreføre punkter fra vårt innspill ved planoppstart:

Planområdet har betydelige verdier for natur- og friluftslivsinteressene – i følge Fylkesmannen i Oppland er hovedvannstrengen i Gudbrandsdalslågen med Otta det vassdrag som representerer de største vannrelaterte verneverdier av naturfaglig art i Oppland. Vassdraget er stort og variert, noe som gir et sammenhengende vannsystem med stor variasjon i naturtyper og biotoper for planter og dyr. Vi mener planarbeidet i forbindelse med vurdering av tiltak samtidig må vurdere ivaretagelsen av verdien i det å ha en gjenværende intakt vassdragsnatur i Gudbrandsdalslågen med sideelver med kvalitetene dette har for helhetlige landskaps-, friluftslivs-, folkehelse- og miljøhensyn i samsvar med naturmangfoldsloven.

Vanndirektivets målsetninger om at vannforekomster må ha som mål å være i minst god økologisk tilstand og ikke utsettes for nye inngrep som vil redusere denne må også være retningsførende for planarbeidet.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 40049819
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Vi mener planarbeidet må ha spesiell fokus på å legge til rette for naturlige flomdempende tiltak med. Dette kan for eksempel være å vedlikeholde flomløp og evjer eller se på muligheter for tilbakeføring til naturtilstand for kanaliserte elver, lukkede bekker og flomløp. I elver som er mer eller mindre kanaliserte, kan vannhastigheten bli stor og føre til erosjon, samt skape problemer nedstrøms. Det kan i ulike tilfeller være behov for å fjerne sikringstiltak avhengig av hvilken funksjon sikringstiltaket har og hvordan arealene brukes. Nedbygging av flomverk vil kunne føre til at flomvannet finner veien ut på flomslettene og slik at man kan oppnå en demping av flommen.

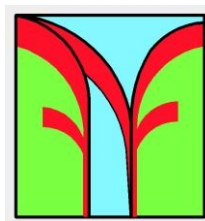
EU-kommisjonens ”Blueprint to safeguard Europe’s Water Resources” oppfattes som nyttig og retningsførende i dette arbeidet – link - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0673:FIN:EN:PDF>
Der legges mye vekt på ”grønn” infrastruktur i stedet for ”grå” i flomsikringsammenheng. Det står blant annet, side 5:

«Pressure from agriculture and flood protection can be mitigated or prevented. Methods include developing buffer strips, which provide biological continuity between rivers and their banks and using, whenever possible, green infrastructure such as the restoration of riparian areas, wetlands and floodplains to retain water, support biodiversity and soil fertility, and prevent floods and droughts. This is a valuable alternative to classical grey infrastructure (e.g. embankments, dykes and dams).

...To address this, powerful policy integration tools are enshrined in the Commission proposals for the 2014-2020 Multiannual Financial Framework (MFF)¹³ that could greatly enhance the take-up of green infrastructure. The proposed commitment of 20% of the EU budget for climate mainstreaming in the MFF should increase support for all water measures related to climate adaptation. Elements of ecological focus areas envisaged by the Commission proposal on the greening of CAP pillar I, such as buffer strips, could serve as Natural Water Retention Measures (NWRM), a type of Green Infrastructure. NWRMs could also be financially supported by the Cohesion and Structural Funds as an alternative to grey infrastructure. »

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 40049819
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Mulige klimafremtidsutsikter gir signal om at det kan bli et våtere og villere klima. Som en konsekvens av dette kan ikke hyppigere store flomsituasjoner utelukkes. Potensialet for flom i Lågen er i tillegg stort. Ved Storofsen i 1789 fyltes dalen fra fjellside til fjellside.

Vi mener at tidligere flomsikringstiltak i Lågen har gitt effekt, men å gjennomføre tiltak for fullstendig å unngå storflom ikke vil være mulig. I Lågen bør man isteden akseptere at de flomutsatte arealene ikke skal tilrettelegges for nye byggearealer. Der det er jordbruksarealer bør man leve med at avlingene går tapt i blant – samtidig som øvrige flomutsatte arealer bør tilbakeføres til våtmark og elvesletter.

På bakgrunn av dette vil vi nevne relevant informasjon fra HYDRA, forskningsprogrammet om flom, som ble initiert tidlig i 1995 med bakgrunn i de store og hyppige flommene i Europa, Asia og USA det siste tiåret. Aktuelle momenter:

«...Menneskelige inngrep i vassdrag og nedbørfelt kan påvirke både størrelse og hyppighet av flommer, og ha betydning for omfanget av flomskader og hvilke typer effekter flommer gir, både lokalt og i vassdraget som helhet. En rekke ulike tiltak og aktiviteter som kan ha effekter på flom og flomskader er undersøkt, både ved kjøring av vassdragsmodellen og gjennom andre analyser og utredninger.

...Raskere flomkulminasjon etter bygging av flomverk er en mer betydelig effekt, og vil gi mindre tid til flomberedskapsarbeid. Eksisterende flomsikringstiltak har lokalt stor betydning for å redusere skadeomfanget ved store flommer.

...Litteraturstudier har vist at reguleringsinngrep og flomsikringstiltak tett inntil elvers hovedløp har resultert i betydelig negative miljøeffekter ved å endre strømhastigheter, habitatdiversitet og kontakten mellom elveløp og elveslette.»

FNF Oppland

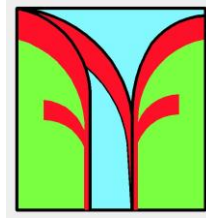
Forum for natur og friluftsliv Oppland,

Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER

Tlf. 40049819

e-post: oppland@fnf-nett.no

www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Uttalelsen støttes av Norges Jeger- og Fiskerforbund – Oppland, Oppland Orienteringskrets, Naturvernforbundet i Oppland, Vestoppland Krets - Norges Speiderforbund, Gudbrandsdal Krets - Norges Speiderforbund og Norsk Ornitologisk Forening – Oppland.

Med vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Oppland
Ole Morten Fosli – Koordinator

Kopi til av uttalelsen sendt til:
Fylkesmannen i Oppland
Vannområde Mjøsa

FNF Oppland
Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 40049819
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland